

FRØSAMLERNE

Frøliste efteråret 2014

Introduktion

Frølisten er vores vigtigste forum for at udbrede de gamle sorter, og redaktionen håber, mange vil få lyst til at erstatte nogle af de indkøbte sorter med gamle, velprøvede sorter fra denne liste.

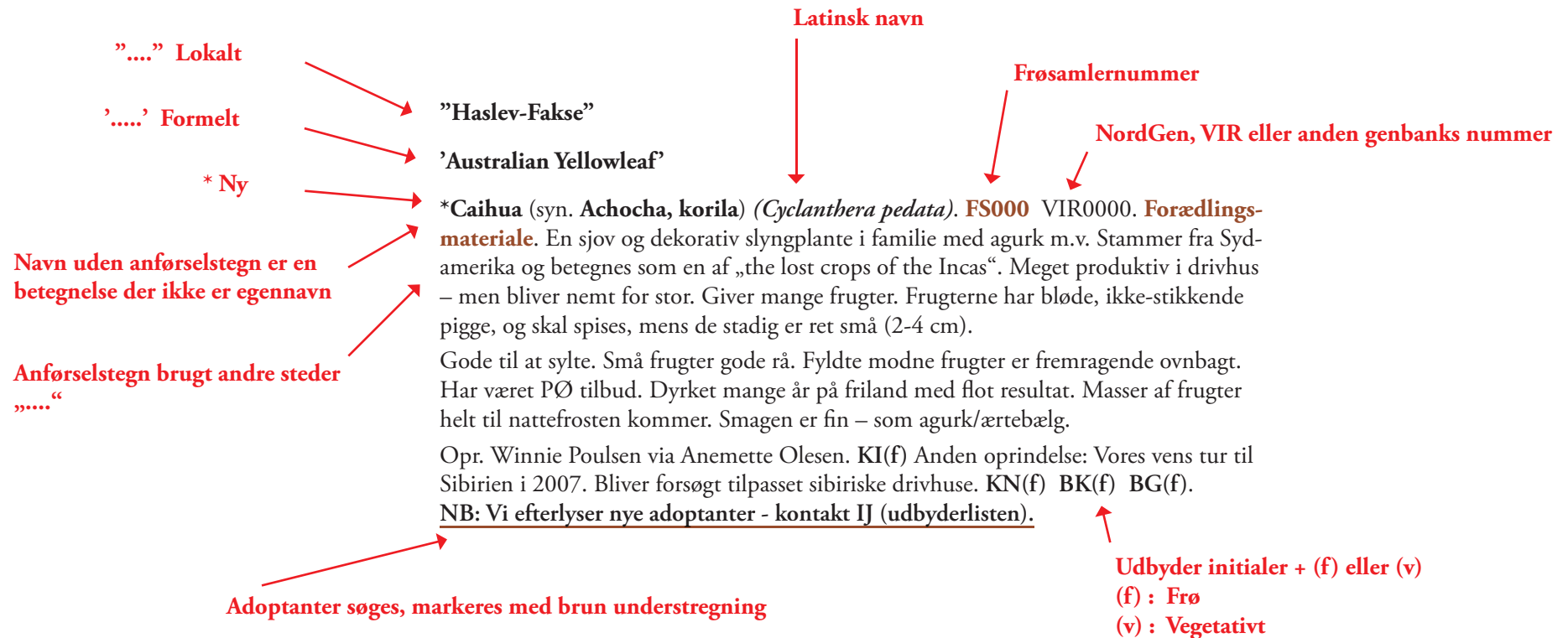
Forkortelser og andre underlige tegn.

- ' ' Omkring navnet betyder, at her er tale om et formelt navn
- ” ” Omkring navnet betyder, at her er tale om et lokalt navn, f.eks. ”Ingrids gulerødder”
- * Nye sorter i år
- FS000** Nummeret er med til at identificere vores sorter, og mindske risikoen for sammenblanding af sorter med næsten identiske navne
Numrene er en del af vores database med over 600 sorter
Find dem på frøsamlernes hjemmeside: www.froesamlerne.dk
- FS Frøsamlerne
- VIR Vavilov Research Institute (russisk genbank)
- (f) Frø
- (v) Vegetativt formeret materiale

Bemærk: de sidste forkortelser ved sortbeskrivelsen er avlerens initialer, se evt. afsnittet: Sådan bestiller du.....

**HUSK: at bruge Frøsamlernes sortsnr. (FS000)
hver gang en sort udveksles!**

Sådan læser du Frølisten....

Sådan bestiller du....

Det er **kun** medlemmer af Frøsamlerne, der må bestille og modtage sorter her fra listen. Du kan melde dig ind i Frøsamlerne via hjemmesidens forside, klik på: [bliv medlem](#).

- 1** Find det, du ønsker, her i listen.
(f) eller (v) fortæller om det er frø eller vegetativt materiale (løg, knolde m.m.)
- 2** Find navn og adresse på udbyder i udbyderlisten, som kun medlemmer får tilsendt. De sidste bogstaver f.eks. EM(f) er udbyderens initialer og her er tale om frø.
- 3** Ring eller mail dine ønsker til udbyder.
Angiv altid omhyggeligt sortsnavn og FS-nummer, så det bliver helt entydigt, hvad du ønsker.
- 4** Send penge.
15 kroner pr. sort frø. 25 kroner pr. vegetativ sort. I enkelte tilfælde mere, hvis forsendelsen er tung. men spørg inden. Du kan betale med frimærker, check eller via netbank. **Bemærk:** husk at få oplyst kontonummer.

Så meget får du....

Du får som regel frø nok til, at du kan lave planter nok til at fortsætte sorten. Mange hvis det er fremmedbestøvere, færre hvis det er selvbestøvere. Men mængden vil selvfølgelig også afhængig af hvor meget frø udbyderen har, og hvor mange bestillinger, de skal fordeles på.

**HUSK: jo hurtigere bestilling,
jo større sikkerhed for at få dine ønsker opfyldt !**

Sådan adopterer du...

Vi arbejder på at sikre vores sorter ved, at der er mindst 2 adoptanter for hver af de sorter, som Frøsamlerne har et særligt ansvar for (= vores „mandatsorter“).

- 1** Find den plante, du har lyst til at prøve kræfter med.
- 2** Følg derefter anvisningen i afsnittet: Sådan bestiller du.
- 3** Kontakt koordinatoren for din sort – enten om foråret eller efter en sæsons afprøvning.

Du kan først afprøve en sort for at se om du kan li' den – og derefter kontakte en koordinator. Se dem her: <http://www.froesamlerne.dk/fr-samlerne/koordinatorene>. Men hvis du har lidt erfaring med afgrøden, kan du aftale med koordinatoren at du vil adoptere sorten.

Som adoptant skal du dyrke sorten til eget brug, tage frø af den, og dyrke den igen. Du er ikke forpligtet til at tilbyde frø på Frølisten bortset fra nogle sorter, hvor vi er afhængige af adoptanterne for at kunne tilbyde frø til andre. Tal med koordinatoren om det.

Det er vigtigt, at du fortæller koordinatoren, hvis du stopper dyrkningen, så han/hun kan finde en afløser og på den måde sikre sorten. Det gælder også, hvis du alligevel ikke kommer i gang med at dyrke, eller hvis du ikke er glad for sorten. Det er jo svært at passe et „plejebarn“, man ikke selv kan li'.

Koordinatoren for den pågældende plantegruppe vil normalt henvende sig ca. en gang om året for at høre, hvordan det går. Det er vigtigt for os at vide om vores „back-up“ fungerer, og om der er frø nok til nye interesserede adoptanter.

Men du er også velkommen til selv at ringe/maile for at prale med dine resultater.

**HUSK: Jo flere der dyrker en gammel sort,
jo mindre er den truet af udryddelse !**

Indholdsfortegnelse

Introduktion	side	2
Sådan læser du Frølisten....	side	3
Sådan bestiller du....	side	4
Sådan adopterer du....	side	5
Indholdsfortegnelse	side	6
Bladgrønt	side	7
Rodfrugter	side	8
Løg	side	8
Kepaløg (<i>Allium cepa</i>) og nærtstående Hvidløg (<i>Allium sativum</i>) side 9 Porre (<i>Allium ampeloprasum</i> , <i>Porrum Group</i> , og andre) side 10 Øvrige side 10		
Ærter	side	10
Valske bønner	Side	10
Korn	side	11
Rug, Hvede Tritordeum, Byg, Havre, Hejre, side 13		
Frugt og bær	side	13
Æble (<i>Malus domestica</i>) Pære, <i>Rubus</i> sp., Jordbær side 14		

Frugt og bær forsat

Blomme, Ribes, Figen, Tjørn, Kvæde, side 15

Krydderurter side 15

Prydplanter side 16

To-årige blomster
Narcisser
Stauder

Stueplanter side 16

Ukrudt side 17

Om forsidens fotos side 18

Redaktionsgruppen for 2014 listen:

Annette Nielsen, Inger Heyerdahl, Jytte Yde, Lila Towle, og NO Crossland
samt koordinatorene for hver deres plantegruppe.

21 frøsamlere har bidraget til listen!

Bladgrønt

Bladbede (*Beta vulgaris* var. *cicla*). **FS638** Giver grønt hele sommeren og i milde vintre også hele vinteren.

Et godt alternativ til spinat.

Oprindeligt fra Frøposen. **BE(f)**

Blodstillende bibernelle (*Sanguisorba minor* subsp. *minor*). Flerårig urt.

Bladene er anvendelige som salatgrøntsag i foråret. Planten dufter og smager som agurk. **NC(f)**

Havemælde, gul (*Atriplex hortensis*). **FS041** Tidlig, mange lysegrønne blade. Gammel tysk handelssort. **EM(f)**

Havemælde (*Atriplex hortensis*). **"Gyldengrøn"**. **FS568** To meter høj med kæmpeblade, meget delikat. Der er flere medlemmer af Frøsamlerne der har havemælder med lyse blade, og de er ikke alle af samme oprindelse. Det er derfor særlig vigtigt at notere sig FSnr. og hvem man får frø af, når man bestiller en gul eller gyldengrøn mælde.

Opr. Bernd Horneburg, Thüringen, Tyskland. **FP(f)**

Havemælde (*Atriplex hortensis*). **"Harres Mælde"**. **FS478** Meget frodig med overraskende store, lækre vaflede grønne blade. Blev traditionelt sået sent efterår, og får da meget tidligt høstklare blade.

Meget gammel familiesort fra Sønderjylland. **KI(f)**

Havemælde, rød (*Atriplex hortensis* (?) var. *rubra*). **FS040** Der er tiltagende usikkerhed om hvilken art den (evt. de) rødbladede mælder egentlig tilhører. Vi har intet andet navn end dette til den. Dekorativ spinatgrøntsag, der sår sig selv i moderat omfang.

Denne stammer fra K.P. ved Ribe for 10 år siden. **ML(f)**

Anden oprindelse: frøsamler i Australien 2002. **EM(f)**

Havemælde (*Atriplex hortensis*). **"Lille Næstved Skole"**. **FS042** Almindelig grøn havemælde, meget fin kvalitet. I forsøg hos NO den bedste i forhold til "svensk grøn" og "lollandsk", idet den går senere i blomst og er lavere og mere busket i væksten.

Familieje i flere generationer, opr. fra pensioneret overlærer på Lille Næstved Skole. **NC(f)**

Havemælde (*Atriplex hortensis*). **"Nis Nørregårds spinat"**. **FS603** Meget fin kvalitet. Meget store blade, derfor stort udbytte. Har en god smag.

„Spinaten“, som havemælde traditionelt blev kaldt, stammer fra Årslevgård ved Rødekro og er gået i arv i familien, i hvert fald fra tiptipoldeforældrene (6 generationer). **AN(f)**

Havemælde (*Atriplex hortensis*). **"Sonja Jessen"**. **FS637** Donorfamilien spiste den altid i mælkestuvning med stegt flæsk til. Da fryseboksen kom, begyndte familien også at fryse den til vinteren.

Meget gammel sønderjysk familiesort, går tilbage til mindst 1920'erne i Tønder. **RT(f)**

Havesalat (*Lactuca sativa*). **'Baquieu'**. **FS564** Muligvis synonymt med 'Erstling' – meget omtalt ældre tysk sort. Kraftig og tidlig sort. Særlig god til de første og sidste afgrøder. Kan sås i efteråret og overvintre som småplanter. Mørkegrønne relativt tætte hoveder med bronzerødt anløbne blade.

Særdeles fin smag.

Gammel sort fra Frankrig. En af de „ikke EU godkendte sorter“ fra det franske frøfirma „Le Biau Germe“. **FP(f)**

Sareptasennep (*Brassica juncea*). **'Green in Snow'**. **FS452** Sås i sensommeren for vinter- og forårshøst.

Opr. Bingenheimer Saatgut. **KI(f)**

Persille (*Petroselinum crispum*). **"Glatbladet kurdisk"**. **FS324** Kraftig, mørkegrøn, med spidse bladafsnit. Sund og ret kuldetålsom sort. Sås tidligt efterår til en meget tidlig høst. Det er en fordel at skylle frøene i flere hold lunkent vand – over 4-5 timer; Det betyder hurtigere, større og mere ensartet fremspiring.

Fra herboende kurdisk familie, der gennem mange år importerede lokale frø fra Tyrkisk Kurdistan. **NC(f)**

Spinatranke (*Hablitzia tamnoides*). **FS325** Flerårig slyngplante (2-3 m). Frøene skal muligvis have en kort kuldeperiode (en uge i urtepotte i køleskabet) for god spiring, men nogle såninger spirer fint uden stratificering. Veletablerede planter skyder tidligt om foråret.

Bladene kan spises friske om foråret som salatgrønt eller tilberedt som spinat. **FP(f)** Frø høstes kun efter bestilling, så bestil hurtigt. **MH(f)**

Spinatranke (*Hablitzia tamnoides*). Flerårig slyngplante (2-3 m). Frøene skal muligvis have en kort kuldeperiode (en uge i urtepotte i køleskabet) for god spiring, men nogle

såninger spirer fint uden stratificering. Veletablerede planter skyder tidligt om foråret. Bladene kan spises friske om foråret som salatgrønt eller tilberedt som spinat.

Fra Hadsel Prestegård i Norge, (Stephen Barstow) CZ(f)

Spinatranke (*Hablitzia tamnoides*). Flerårig slyngplante (2-3 m). Frøene skal muligvis have en kort kuldeperiode (en uge i urtepotte i køleskabet) for god spiring, men nogle såninger spirer fint uden stratificering. Veletablerede planter skyder tidligt om foråret. Bladene kan spises friske om foråret som salatgrønt eller tilberedt som spinat.

Oprindeligt af sorten "Knut" fra Hadsel Prestegård i Norge via en norsk frøsamler, men dyrket i samme have som *Hablitzia* fra andre kilder, og derfor muligvis krydsbestøvet. AN(f)

Vinterkarse (*Barbarea verna*). **FS059** Mørkegrøn bladros. Vintergrøn, kan høstes en stor del af året. Planten sår sig selv.

Handelssort fra GB, via LT. KI(f)

Vårsalat (syn. **feldsalat**) (*Valerianella locusta*). 'Dunkelgrüner vollherziger'. **FS577** Sås i aug.-sept. og man har i milde vintre salat hele vinteren. Sikker vintersalat i drivhus. Eller sås på friland i marts og man får tidlig forårssalat.

Mild med en let mynteagtig smag. God i blandede salater.

Oprindeligt FDB-frø. BE(f) IJ(f)

Rodfrugter

Knoldfladbælg (*Lathyrus tuberosus*). **FS682** Klatrende ærteblomstret, røde blomster i små nøgler. Er vanskelig at få etableret, mens den på den anden side siges at kunne blive et ukrudtsproblem.

Spiselige og velsmagende knolde.

Denne stammer fra en (nu vistnok død) bevoksning af arten på Slettebjerget i Hillerød. Sandsynligvis forvildet fra dyrkning i nogle nedlagte kolonihaver. NC(f)

Kørvelroe (*Chaerophyllum bulbosum*). **FS175** Frøene modner i september, skal sås straks på blivende sted. Hvis frøene gemmes til foråret, skal de kuldebehandles inden såning. Mollys erfaring er, at det er vigtigt for kørvelroen at stå fugtigt.

Rodknolden spises, har størrelse som en lille valnød. Regnes for en delikatess i Frankrig. Opr. frø fra Frankrig. FP(f)

Rapunselklokke (*Campanula rapunculus*). Henrivende klokkeblomst, ca. 50-70 cm høj med et utal af bittesmå blå klokker. Den sår sig selv flittigt og er et dejligt indslag i både blomster- og urtebede.

gamle dage spiste man rødderne i lighed med ensidig klokke. Bladene kan anvendes som bladgrøntsag.

Opr. Frøposen. NC(v)

Løg

Kepaløg (*Allium cepa*) og nærtstående

Spørg altid om prisen for løg (hvis ikke frø).

Etageløg (*Allium cepa* var. *proliferum?*). "Amish Onion". Et etageløg, der også har løg under jorden, størrelse som skalotteløg.

Fra P. Wiebe i NL. SH(v)

Etageløg (*Allium cepa* var. *proliferum*). "fra Norge". **FS456** Sorten havde nogle usædvanligt store og flotte topløg. Det ser ud til at den under danske forhold er en livskraftig og flot etageløg, men ikke nær så stor som under frodige norske forhold.

Øyvind har fundet denne etageløg forvildet fra tidligere dyrkning i Norge. NC(v-få)

Etageløg (*Allium cepa* var. *proliferum*). For enden af de lange, saftige, hule stilke dannes de små røde løg, kan bruges som skalotteløg, er specielt fine til syltekrydderi pga. den kraftige aroma.

Etageløg er tidligt fremme om foråret og kan da bruges som purløg.

Fra min mors have i Ulsted. GO(v)

'Heritage Sweet White Multiplier' (*Allium cepa* X *fistulosum?*). **FS451** Hvidt løg med mange anvendelsesmuligheder. Yngleknopper laver små forårsløg, næste år deler løgene sig som skalotteløg.

Planten kan spises i alle stadier, både blade, topløg og skalotter. God at anvende rå, da smagen er sød. Laver man skalotteløg er de ikke særligt holdbare, men skal spises i løbet af efteråret.

Oprindelse frøsamler i Wisconsin, USA. SH(v)

***Hovin'** (*Allium cepa* var. *proliferum*). Etageøg. Dette etageøg ser ud til stabilt at lave større ynglekopper.

Ynglekopperne (etageøg) anvendes som små skalotteløg, f.eks gode knust i marinader. Opr. fra Kari Trættekær, Hovin i Gauldal, Norge, august 2011. SH(v)

Skalotteløg (*Allium ascalonicum*). **"Bjurslök"**. **FS181** Rundt skalotteløg - lille og meget stærkt. Opr. SESAM. NC(v)

Hvidløg (*Allium sativum*)

Hvis ikke der står andet, er det oftest en blanding af fed og topløg. Spørg om prisen. Udtrykkene "hårdnakket", "hardneck" og "slangehvidløg" er synonyme. I frølisten vil det fremover tilstræbes at bruge det gamle, danske udtryk "slangehvidløg" for denne type.

Udtrykkene "blødnakket", "softneck" og "flettehvidløg" er ligeledes synonyme, og her vil udtrykket "flettehvidløg" benyttes.

"Aleksander Tjetanov". Slangehvidløg, Marbled Purple Stripe gruppen. Modner sent. Dyrket af Aleksander og Tamara i deres datcha i Irkutsk, Sibirien. De fortalte at det er et meget stærkt hvidløg, som de har dyrket i mange år. Hvor mange har de glemt, men de har ikke altid haft det. De lægger fed eller topløg 10 cm dybt i oktober. Aleksander mener det er vigtigt at forny sorten ved at sætte topløg med fire til fem års mellemrum, så får man de største hvidløg.

Modtaget af Aleksander december 2008. SH(v) CZ(v-fed-få)

"Apoteker hvidløg". Flettehvidløg. Blev afsat til apotekerne i Odense. Har været dyrket på samme matrikel i mindst 50 år. Meget klimaresistent. Mikael beskriver dyrkningen således: "Jeg har altid dyrket dem på samme måde. I august/september sætter jeg en række store fed mellem de nyplantede jordbær, som jeg laver et nyt stykke med hvert år. Hvidløgene visner ned i august og jeg laver så et par ranker, der tørrer udenfor og senere tages ind. Jeg udvælger så nogle store fed til næste år og sætter dem i jordbærbedet. De er noget af det første, der kommer op til foråret og de svigter aldrig."

Gammel dansk hvidløgssort fra landsbyen Holte på Fyn. Opr. Mikael Date 2012. SH(v-få)

"Estisk rød" (*Allium sativum* var. *ophioscorodon*). **FS010** Slangehvidløg. Kraftig sort i Marbled Purple Stripe gruppen. Hele toppen med små yngleøg kan plantes og bliver til en klump små og lidt større hvidløg, der kan høstes løbende det meste af året. Hvis fed lægges efterår får man ret store løg med kun 4-6 fed pr. løg - en fedstørrelse der ikke er social dagen efter!

Fra marked i Tallinn i 1993. BE(v) GO(v) ML(v-fed) SV(v-fed-få)

'Gazebo Grande'. Porcelain type. En klon der kan blive mandshøj (180 cm). Kan lave store hvidløg, men er slet ikke så stabil til det som f.eks. Estisk Rød.

Anvendes hvor der ønskes store stærke fed i madlavningen.

Søren Holt fik Gazebo Grande fra Patrick Wiebe i Amsterdam (Bifurcated Carrots) i 2007. Patrick har det fra en frøsamler i Wisconsin. Hun havde da dyrket det i 10 år. Hun fik det af en ven i lokalområdet, som ikke husker hvor det kommer fra. Hun navngav det "Gazebo Grande". SH(v)

'Inchelium Red'. **FS435** Flettehvidløg af artiskoktype, med store flotte hvidløg. Medium stærk smag.

Stammer fra Colville indianereservatet i Inchelium, Washington, USA. LT(v) Ikke særlig store hos mig, har tendens til at lave "halsløg", som bevirker at hvidløgene bliver mindre end ellers. CZ(v-fed)

"Lettisk". Store hvidløg med meget store fed (næsten lige så store som Estisk Rød). Opr. Stefan Haase fra SESAM. SV(v-fed-få)

"Marija Sviatova". Flettehvidløg, silverskintype. I Sibirien sættes det traditionelt i april og høstes i august. Vi må se om vores lyse sommernætter tillader denne dyrkningsform. Kan også sættes efterår. Det er ikke stort, men regnes for særligt delikat.

Tilbage i 1993 så jeg dette hvidløg første gang, nu er det lykkedes at få det med til Danmark fra Marija Sviatova i Sludjanka, Sibirien. Da Marija pga. alder solgte sin datcha, overtog datteren hvidløget. SH(v)

"Mønske Slangehvidløg". Slangehvidløg med god vækst. Minder om Rød Estisk, men er helt hvide. Oprindelse ukendt, men jeg har dyrket dem i hvert fald i 15 år, altid med godt resultat. Løget bliver større, hvis blomsten fjernes AB(v)

'Persian Star'. **FS438** Slangehvidløg. Type: Purple Stripe. Modner sent.

Oprindelse Samarkand, via nederlandsk frøsamler 2008. SV(v-fed-få) CZ(v-fed-få)

'**Pyong Vang**'. **FS 443** Asiatisk Hvidløg. Korte blomsterstængler og få store ynglekno- per. Hylsterbladets næb opblæst som en ærtebælg. En af de tidligst høstklare kloner.

Et hvidløg til at bruge sommer, efterår og først på vinteren.

Søren Holt fik Pyong Vang fra Patrick Wiebe i Amsterdam (Bifurcated Carrots) i 2007. **SH(v) SV(v-fed-få)**

'**Rebberg Knoblauch**' (*Allium sativum* var. *ophioscorodon*). **FS009** Slangehvidløg, rocamboletypen. Hele toppen med små yngleløg kan plantes og bliver til en klump små og lidt større hvidløg, der kan høstes løbende det meste af året.

Opr. SESAM. Kun yngleløg. **BE(v)**

'**Silver Rose**'. Silverskin-type. Modner sent. Silverskin-typer kan også sættes tidligt forår. Danner små hvidløg. Kan holde meget længe på lager.

Opr. fra P. Wiebe i NL. **SV(v-fed-få)**

'**Tachliavri**'.

Opr. fra Plants of Distinction. **SV(v-fed-få)**

'**Ävrö**'. Slangehvidløg, måske af turbantypen. Store løg med store røde fed.

Fra Misterhults skærgård hvor den gror forvildet. Opr. SESAM. **SH(v) CZ(v-fed-få)**

Porre (*Allium ampeloprasum*, *Porrus* Group, og andre)

Babington's porreløg (*Allium ampeloprasum* var. *babingtonii* syn. *Allium babingtonii*). **FS188** Ligner et forvokset skovløg. Op til mandshøje, sterile blomsterstande med topløg og lilla blomster, 3-5 cm store løg og oprette grågrønne blade. Kan formeres både ved topløg, feddene i løget og yngleløg ved siden af løget. Kommer tidligt.

Hele planten kan spises. Den har en mild og sød hvidløgssmag.

Vokser vildt - kun ved kysterne i det sydlige England. Kan muligvis være forvildet fra tidligere dyrkning på klostre. Opr. indsamlet af botaniker Bjørn Hjort. **BE(v) GO(v) EM(v)**

Elefanthvidløg (*Allium ampeloprasum*, *Ampeloprasum* Group). **FS453** Væksten minder om hvidløg, men tilhører en lidt anden art. Væksten er svag især i starten, men til gengæld kan de give pænt store løg med en mild hvidløgssmag. Ligesom Babingtons porreløg danner elefanthvidløg bulbiller (yngleløg, der sidder udenpå selve løget), men de er svære at få til at spire. Ida har gjort følgende erfaring med dyrkning af bulbiller:

„Jeg lagde en række i efteråret 2011 og så intet til dem i 2012, men i 2013 spirede alle sammen.“

Opr. USA. **LT(v) AB(v)**

Øvrige

Skovløg (*Allium scorodoprasum*). **FS563** Gror vildt i Danmark. Meget dekorativ. Danner små grållilla topløg med mild hvidløgssmag. **BE(v-yngleløg)**

Ærter (*Pisum sativum*)

„**Winterkefe**“. **FS245** Navnet betyder ”vinter-sukkerært”. Meget speciel ært, der kan sås om efteråret (omkring eller lidt før 1/11) og overvintrer en almindelig dansk vinter som små spirer (!). Giver tidlige ærter - ca. 1/6- . Er bedst spist som sukkerærter (med skal) som helt unge, da de med alderen bliver lidt beske/bitre. Idas erfaringer i 2010-2011: Sået inde 15/11, sat i udestue i frostvejr efterhånden som de kom op. Plantet i haven 1/12 (frostvejr, sneen skrabet væk). Blomstrede først i maj, høstet sidst i maj (ca. 90 % overlevelse). NB: Højden 2 1/2 m! De tofarvede lilla blomster er så store som lathyrus. Lilas erfaringer: har i 2 år sået så sent som Nytårsaften, men god overlevelse og høst i maj.

Sorten blev doneret til NO som værts gave i 1998 af Dr. Maria Finck fra Kassel Univer- sitet og har været genstand for et ret omfattende dyrkningsforsøg gennem Center for Biodiversitet. **ME(f) FP(f) LT(f)**

Ida har lavet en billeddagbog over forløbet, som du kan se her: [http://froesamlerne. dk/viden-om/winterkefer](http://froesamlerne.dk/viden-om/winterkefer)

Valske bønner (*Vicia faba*)

„**Bobs Fava**“. **FS248** Store og flade „bønner“. Skyder igen efter 1. høst, yder meget, er frodig og har en usædvanlig evne til sjældent at blive angrebet af bladlus. Højde ca. 120 cm. Giver et pænt udbytte af store grønne bønnefrø, ca. 5 pr. bælg.

Opr. Bob fra regionen Cotswolds, England. **AN(f)**

'**Hang Down Grünekin**'. Meget yderig. Sås fra sidst i januar. ME(f)

'**Nekrassow Fava**'. 90 cm høje planter, sort/hvide blomster, korte bælg. Sorte bønner. Godt udbytte.

Arvesort siden ca. 1930 hos en volgatysk familie nær Omsk i Sibirien, medbragt fra den lille by Nekrassow (opr. Norga) ved Volga-floden, grundlagt i 1767. CZ(f)

Valsk bønne. Ukendt blandet sort, ret lav.

Bruges evt. til afskærmning/hæk. ME(f)

Korn

Rug (*Secale cereale*)

Midsommerrug. FS488 Sås 1. juli med 1/3 rug, 1/3 vintervikke og 1/3 havre (volumen-dele). Afrøden slås til foder eller grøngødning i september, og den følgende sommer er der fin rug til halmarbejder så snart der er dannet aks. Ellers er der moden rug i midten af august. Sorten er med her, da den også kan dyrkes som almindelig vinterrug. Specielt god til halmflettearbejder.

Opr. Børge Jensen, Vestfyns Hjemstavnsård. FP(f)

Hvede (*Triticum aestivum*) med mindre anden *Triticum* art er angivet

"**Als hvede**". Vinterhvede. Sorten blev den mest dyrkede sort i Danmark i 1940'erne, hvor den afløste Småhvede som den dansk hovedsort i hvede. De fleste sorter i Danmark i de sidste 100 år nedstammer fra Squarehead-hveden, og Als-hvede er den eneste sort med større udbredelse, der ikke nedstammer fra denne.

Als-hveden har en udmærket bagekvalitet, og selv om den er ret høj er strået forholdvis stift, og den angribes ikke i større grad af rust og lignende sygdomme.

Als-Hvede er tiltrukket af H. Lawets i starten af 1930'erne ud fra en alsisk landsort. Mere information om sorten på www.kulturplanter.dk. AB(f)

'**Courier**'. Vinterhvede. Delvis resistent mod stinkbrand. Højde omkring 80 cm. God bagekvalitet.

Er forædlet af Hartmut Spieß fra den biodynamiske gård Dottenfelder Hof, og er en søstersort til Butaro. AB(f)

'**Dronning**'. Vinterhvede. Høj stråstiv hvid hvede. Selvom den bliver 1,2 m høj er det en meget stråstiv sort, som er moderat modtagelig for stinkbrand.

Svensk selektion fra Dronning Wilhelmina. Oprindelsen er en krydsning mellem Squarehead og Zeeuwe Witt. (Zeeuwe Witt er en krydsning mellem Squarehead og Spijk (hollandsk landsort)). Mere information om sorten på www.kulturplanter.dk. AB(f)

***Emmer (*Triticum dicoccon* syn. *T. dicoccum*)**. "**Blå emmer**". NGB8206. Vinterhvede. Høj og flot emmer, dog med et noget blødt strå.

Anvendes til bagning o.lign., men emmer giver en uelastisk dej, så den egner sig bedst til iblanding i anden mel, eller til pizza, pasta o.lign., som ikke skal hæve som fritstående brød. AB(f)

***Énkorn (*Triticum monococcum* X *Triticum sinskajae*)**. PI584654. Nøgen énkorn. Vekselhvede. Énkorn vokser lidt langsomt i starten, så ukrudt kan være et problem, men ellers har den udmærkede dyrkningsegenskaber. Denne énkornsort har næsten nøgne kerner, så den er let at afskalle. Til gengæld er udbyttet lavt, og endnu lavere end almindelig énkorn.

Anvendes til bagning o.lign., men dejen er MEGET blød, så den egner sig bedst til iblanding i anden mel eller til bagning i form. AB(f)

'**Gluten**'. Vinterhvede. Svensk sort fra 1939 med lådne avner. 1,1 m høj og rimeligt stråstiv. Mere information om sorten på www.kulturplanter.dk. AB(f)

'**Goldblume**'. Vinterhvede. Blødstrået sort. Sorten er på den tyske sortliste over bevaringsværdige landsorter og dyrkes af enkelte økologiske landmænd på grund af sin fine bagekvalitet. Sorten er meget modtagelig for stinkbrand, og udbyttet er lavt.

Højt glutenindhold og meget fin bagekvalitet.

Forædlet af Karl Josef Müller, Darzau ud fra en tysk landsort. Mere information om sorten på www.kulturplanter.dk. AB(f)

'**Hugo Erbe**'. Vinterhvede. Beskrivelsen fra Tina Hansen (som jeg har den fra): Speciel stor og gylden-brun hvede. Den er godt en meter høj, stivstrået, med en kort stak hen imod spidsen af akset. De runde kerner er meget nemme at hånd-tærsk. Aksene er tykke og mellemlange. Overvintrer fint.

Forædlet af tyskeren Hugo Erbe. NC(f)

'**Indigo**'. Purpurhvede. Forhandles ikke længere. Kan dyrkes som både vårhvede og vinterhvede. Højde omkring 70 cm. Bagekvaliteten er moderat. Flotte brune/violette kerner med hvid frøhvide.

Fra Saatbau Linz i Østrig. **AB(f)**

'**Kolbe**'. Vinterhvede. Kolbehvede beskrives i Tidsskrift for Landøkonomi i 1889 som mere vinterfast end Squarehead, og i 1894 også som mere hårdfør. Er en af de højeste hvedesorter på omkring 1,4 m, men kan dog blive stående oppe, hvis den ikke får for meget gødning.

Meget fin bagekvalitet.

Mere information om sorten på www.kulturplanter.dk. **AB(f)**

*"**Kolkhuri emmer**" (*Triticum paleocolchicum* syn. *T.karamyschevii*). Vekselhvede. Gammel tetraploid hvedeart, som er fundet helt tilbage i bondestenalderen. Oprindeligt dyrket i Kaukasus sammen med Makha hvede eller i renbestand. Hvedeart med blødt strå, dårlig ukrudtskonkurrence og lavt udbytte. Den kan dog dyrkes.

Anvendes som énkorn til bagning o.lign.

Opr. Elkana (Georgisk frøsamlerforening). **AB(f)**

'**Konini**'. Vinterhvede. Minder om Indigo, men kommer fra New Zealand og er fra omkring 1970. Mere information om sorten på www.kulturplanter.dk. **AB(f)**

*"**Macha spelt**" (*Triticum macha*). Vinterhvede. Hvedeart, der minder om spelt, d.v.s. den skal afskales før den formales til mel. Dyrkningsegenskaber som spelt.

Anvendelse til bagning o. lign. som spelt.

Oprindeligt fra Kaukasus. **AB(f)**

*"**Nøgen zanduri**" (*Triticum militinae*). PL5010. Vekselhvede. Sjælden kaukasisk hvedeart med blødt strå, dårlig ukrudtskonkurrence og lavt udbytte. Den kan dog dyrkes. Der er tale om en nøgenfrøet udgave af *T. timopheevii*. Det smarte ved *T. militinae* er, at den ikke behøver at blive afskallet før formaling.

Anvendes som énkorn til bagning o.lign.

Opr. European Wheat Database. **AB(f)**

*"**Persisk hvede**" (*Triticum carthlicum*). Kaukasisk hvedeart med nøgne kerner, der minder lidt om durum, men den er genetisk tættere beslægtet med almindelig hvede. Sandsynligvis er den persiske hvede "the missing link" mellem emmer og moderne hvede. Udmærkede dyrkningsegenskaber, men er dog modtagelig for gul-rust.

Anvendelse som hvede eller durum til bagning o.lign.

Oprindeligt fra Le Réseau Semences Paysannes (fransk bondeorganisation for gamle sorter). **AB(f)**

*"**Polsk hvede**" (*Triticum polonicum*). Vinterhvede. Polsk hvede er en hvedeart, der minder om durum. Den har dog større kerner og meget store avner. Trods navnet har den intet med Polen at gøre, men kommer derimod fra Mellemøsten. Forfader til *Triticum turanicum* (Kamut) og til Xinchang ris-hvede (*T. petropavlovskiyi*).

Bruges som durum- eller emmer-mel.

Opr. Le Réseau Semences Paysannes (fransk bondeorganisation for gamle sorter). **AB(f)**

'**Professor Tschermack**'. Vinterhvede med den karakteristiske blålige farve, som kendes fra rugkerner. Der er sikkert tale om en sort der er opstået i 1930'erne, dengang man begyndte at krydse hvede med rug for at udvikle triticales. Høj og blødstrået, men kan dog dyrkes, hvis den ikke får for meget gødning. Højt proteinindhold, men lavt udbytte. Mere information om sorten på www.kulturplanter.dk. **AB(f)**

'**Top Squarehead**'. Vinterhvede. Svensk selektion i Squarehead, som kom til Danmark i 1874, og i 1894 nævnes det i Tidsskrift for Landøkonomi, at den næsten har fortrængt de andre sorter fordi den havde en bedre stråstyrke end andre sorter i 1800-tallet. Sorten er udbredt i planteforædlingen, og omkring anden verdenskrig bestod stort set alle sorter i Nordeuropa af sorter, som var afkom af Squarehead. Højde omkring 1,2 m med en rimelig god stråstyrke og et godt udbytte under økologiske dyrkningsforhold.

Mere information om sorten på www.kulturplanter.dk **AB(f)**

'**Trifolium 14**'. Vinterhvede. Dansk hvid hvede fra omkring 1920. Er i familie med Dronning Wilhelmina. Høj sort på omkring 1,2 m med gode dyrkningsegenskaber til økologisk landbrug. Mere information om sorten på www.kulturplanter.dk. **AB(f)**

VIR 40228. Dansk landsort af vinterhvede, som er indsamlet af Nikolaj Vavilov i starten af 1900-tallet, og bevaret i den russiske genbank. Højde omkring 1,2 m. **AB(f)**

*"**Zanduri**" (*Triticum timopheevii*). NGB7198 Vekselhvede. Kaukasisk hvedeart med blødt strå, dårlig ukrudtskonkurrence og lavt udbytte. Den kan dog dyrkes. I Mesopotamien blev den kaldt hvedernes konge på grund af sin fine smag. Zanduri er egentlig en blanding mellem énkorn (*T.monococcum*), *T.timopheevii* og *T.zhukovskiyi*, men hovedparten er traditionelt *timopheevii*.

Anvendelse som énkorn til bagning o.lign. **AB(f)**

*”**Zanduri**” (*Triticum zhukovskyi*). IPK7270 Vekselhvede. Kaukasisk hvedeart med blødt strå, dårlig ukrudtskonkurrence og lavt udbytte. Den kan dog dyrkes. I Mesopotamien blev den kaldt hvedernes konge på grund af sin fine smag. Zanduri er egentlig en blanding mellem énkorn (*T.monococcum*), *T.timopheevii* og *T.zhukovskyi*, men hovedparten er traditionelt *timopheevii*.

Anvendelse som énkorn til bagning o.lign.

Opr. Gatersleben. AB(f)

Tritordeum (*Triticum*Hordeum*)

***n-Tritordeum**. Vår- og vintertype. Tritordeum er en krydsning mellem hvede og byg, på samme måde som triticales er en krydsning mellem hvede og rug. Lav stråstiv sort.

Anvendes til bagning.

Opr. Perugia i Italien. AB(f)

Byg (*Hordeum vulgare*)

***Nøgen vinterbyg** ’Hahan’. Hos nøgenbyg falder avnerne af kernerne under tærskningen, så kernerne kan spises uden yderligere afskalning.

Anvendes som ris eller rug til bagning, eller som hele kerner m.v.

AB har fået sorten fra en schweizer. AB(f)

Havre (*Avena sativa*)

”**CCP-vinterhavre**” Havre dyrkes normalt som vårsæd, men denne dyrkes som vintersæd. CCP (Composite Cross Population) er en populations sort (tidligere også benævnt en ”grex” i vores frølister), som er lavet ved at krydse mange forskellige sorter med hinanden, og blande afkommet sammen. Dyrket siden 2011 i Danmark, hvor kun de mest vinterfaste overvintrer, så populationen hvert år forbedres. AB(f)

Hejre

Bromus grossus. **FS282** Hejre – stor-frøet græsart, der har været brugt som føde.

I øvrigt dekorativ. NC(f)

Frugt og bær

Æble (*Malus domestica*)

Podkviste tages først på året og podes umiddelbart efter eller opbevares på køl indtil podning.

’**Anders Uhrskov**’. Pometet. NC(v)

”**Anna Grouleff**”. **FS457** Lokalt æbletræ (frøplante). Navngivet efter den person, der sørgede for at det blev bevaret. Har store gul-grønne æbler, der modner gule. Sæson: Okt.-nov. Æblet har god smag - benævnt „gammeldags“. Træet er sundt (selv om modertræet er en ældre dame har det ingen sundhedsproblemer). Blomstrer med meget smukke og velduftende rosa blomster. NC(v)

Adoptanter søges! Henvendelse NC.

’**Cox Orange**’. KB(v)

’**Ellisons Orange**’. **FS458** Krydret sommeræble med spændende smag. Stort, fladt og rødkindet.

Pometet. NC(v)

”**Formand Jørgensen**”. **FS680** Det er det første æbletræ, der springer ud om foråret, hvor det står med små, lyse, bøgegrønne blade mod træets kanelbrune stamme og grene, og det får masser af kønne æbleblomster. Træet i min have er omkring 100 år gammelt og stadig sundt og livskraftigt. Æblerne er middelstore, grønne, senere svagt gullige. De modner i september og kan holde sig til jul.

De er gode til frisk konsum med behagelig sommeræbleagtig smag, men de er også velegnede til madlavning. Til grød koger de ud på den rigtige, lidt klumpede måde.

Sorten er opstået som frøplante i en have i Lyngby omkring år 1900. Gartneren som opformerede sorten opkaldte den efter ejeren af haven hvor det første træ blev fundet. Sorten havde i sin tid en vis lokal udbredelse. Sorten indgår ikke i NGB / Pometets samlinger. JK(v)

Adoptanter søges- kontakt NC!

”**Lisbeth Grouleff**”. **FS463** Frøplante opkaldt efter finder. Muligvis bare det rødeste paradisæble, med meget store flotte æbler (af paradisæbler at være). Har meget spinkel grenbygning og meget tynde årsskud.

Meget rød og flot æblegele, passende bitterhed. NC(v)

Adoptanter søges! Kontakt NC.

'**Mio**'. FS464 September æble. Speciel, behagelig men ikke ret syrlig smag.

Pometet. NC(v)

'**Rekord Michurina**'. Svagtvoksende, stort aflangt, sødt, god smag.

Pometet. NC(v)

'**Ringkloster kammerjunker**'. Yderligere information om sorten: Se i Pometets Æble-nøgle på pometet.dk.

Sorten er en NGB-sort fra Pometet. NC(v)

'**Rival**'. Blidt syrligt æble. Store gule frugter.

Pometet. NC(v)

'**Rød Belle de Boskoop**'. KB(v)

'**Villa Pax's sommeræble**'. Sommeræble med frisk-syrlig smag. Små bleggønne frugter med rød kind. Rigt udbytte. Meget lav vækst med glat, men mat rødlig bark.

Træet har stået i vores hus's have "altid" - var et velvoksnet og gammelt træ da min søster købte huset i 1976. NC(v)

Pære (*Pyrus communis*)

'**Grev Moltke**'. Podekviste. KB(v)

Rubus sp.

Brombær "Villa Pax's brombær" (*Rubus plicatus*). Det er sjældent man får alt. Denne brombær har det hele: Kæmpestore torne, små torne, masser af lange rodslående ranker (der langer ud efter én), samt de mest velmagende brombær i mængder. Men oven i købet også sen. Jeg bekæmper den et par gange om året, men får til gengæld den bedste brombærmarmelade til æbleskiverne. Aflæggere til dem der tør!

Sorten stod i haven da min søster købte huset i 1976. NC(v)

Efterårshindbær (*Rubus idaeus*). ME(v)

'**Wilson's Early**' (*Rubus* sp). FS427 Bærer på sidst års skud, der bliver 2 m høje. Omtales i gammel havebog som værende fra Amerika. Sideskuddene bliver fyldt med ranker af brombær. Få torne. Modner i August. NC(v).

Opr. fra Syss Karl der fandt den i kolonihaverne ved Brede. NC(v).

Adoptanter søges! Kontakt Jesper Bay.

'**Wilson's Early**' (*Rubus* sp). FS681 Samme beskrivelse som FS427.

Donor har fået den af en gammel mand i Beder. NC(v).

Adoptanter søges! Kontakt Jesper Bay.

Jordbær (*Fragaria* sp.)

'**Dybdahl**'. FS287 Gammel sort, meget sød, har været yderst givtig med flotte store bær og ingen sygdomme. Dybdahl er stadig yderst populær og anses af mange for den „rigtige“ jordbærsort. NP(v)

'**Elsa von Hohenhein**'. Donor beskriver sorten således: "De giver små, men meget velmagende, intenst smagende jordbær, og en mørkerød, næsten brun grød og marmelade." Jeg har ikke haft rigtige erfaringer med den endnu, men hvis nogen har lyst til at prøve den er der aflæggere. NC(v)

'**Monika**'. Tidlig til mellemtidig. Mellemtid mellem skovjordbær og almindelige bær. Velmagende. Bedst når det er blevet mørkerødt. NP(v)

Adoptanter søges! Henvendelse NC.

'**Assedrupgård**'. Frodig småbladet jordbær med små, lidt affladede jordbær. Stærkt aromatisk. Beskrivelsen med forbehold for en voldsom tørke.

Under vores plante-arkæologiske udgravninger i en hustomt på Assedrupgård dukkede denne jordbærplante op. NC(v)

Adoptanter søges! Henvendelse NC.

'**Zefyr**'. Middeltidlig, velmagende. Dansk forædlet sort fra 1965. NP(v)

Blomme (*Prunus* sp.)

”**Lotte Larsens Blomme**”. (*Prunus domestica*) Træet står på egen rod og har torne og virker ret ’vildt’. Det har middelstore, lidt aflange, gule blomster med en kraftig smag, der gør dem meget fine til marmelade og syltetøj. Et irriterende træk for syltefolket er, at stenene ikke vil falde fra kødet af sig selv men skal skrubes fri. Donors mor kaldte dem for gule reineclauder.

Træet har en dokumenteret historie tilbage til sidste halvdel af 1940’erne. NC(v-få)

Ribes

”**Niels’ rosa ribs**”. **FS292** En prydbusk – har kedelige blåbærlignende bær, men smukke rosa blomster.

Fra gammel have på Samsø. NC(v-stiklinger)

”**Villa Pax’s ribs**”. En flok ribsbuske fulgte med huset da min søster købte det i 1976. Gamle veltjente buske. Ret rigtbærende, og meget velsmagende ribs. Temmelig små bær og lidt uensartede i størrelsen. Modner omkring 1/8. NC(v-stiklinger)

Figen

Almindelig figen (*Ficus carica*). Meget yderig. 3 stk. pr. sending. ME(v)

Tjørn

Crataegus tournefortii (tidligere omtalt som *C. schraderiana* – en fejlskrivning af *schraderana*). Løvet er mere gråligt end på hvidtjørn. Den blomstrer og modner også lidt senere. Ret svagt voksende.

Arten har de mest velsmagende frugter inden for slægten – gode til at lave ketchup af. Planten oprindeligt indkøbt i England af Thomas Olejarz. Jeg kan levere et par podekviste. NC(v)

Kvæde

”**Kvædehybrid fra den enøjede smeds have**” (*Chaenomeles*-hybrid). Den har endnu ikke båret blomster og frugt. Da vi var på ekskursion i den enøjede smeds have (dyrket i Ørnvej ca. 1910-1940 af smed Marinus Andersen, ”a jenywer sme”) fandt vi blandt meget andet denne kvæde-hybrid. Kan podes på tjørn eller kvæde. NC(v)

Krydderurter

Bjørnerod (*Meum athamanticum*). En af de stauder der traditionelt har været dyrket i landbohaver på grund af det smukke dild-lignende (men mørkegrønne) løv og de smukke, lette, hvide skærme. Planten spreder sig kun meget langsomt, bliver stående samme sted i mange år, sår sig selv meget lidt. Skal sås i efteråret.

Det er en glimrende plante til grønt drys – f.eks. i tykmælksdressinger, til madder og til salater. Smager i retning af krydret kørvæl uden lakrids. NC(v-få)

Havekørvel (*Anthriscus cerefolium*). Sås flere gange i løbet af sommeren. Ved såning sidst i august står den grøn hele vinteren.

Velegnet til supper, salater og æggeretter.

Opr.: Frøposen. BE(f)

Isop (*Hyssopus officinalis*). ME(f)

Kvan (*Angelica archangelica*). Stor, statelig plante med store skærmblosterstande, gammel nordisk nytteplante. Skal helst sås i efteråret eller i det allertidligste forår efter en tur i fryseren. Blomstringen finder oftest sted efter 2-3 år.

De unge skud kan kandiseres og bruges kandiseret som sukalt i bagværk eller i stikkelsbær-rabarberretter og blandet frugtsaft. Blade og rødder kan tørres og bruges til te. Frøene kan anvendes som brændevinskrydderi. KI(f) AN(f)

Skotsk Lostilk (*Ligusticum scoticum*). **FS521** På dansk også kaldet ”søvnurt”. Arten har været anvendt som beroligende middel, men dyrkes nu som krydderurt. Minder om løvstikke i smagen men anderledes. 2-flerårig pæn lille skærmløst. Gemte frø skal kuldebehandles for at spire.

Opr. Steno Museet, Aarhus. GO(f) Oprindeligt fra Urtegartneriet. CZ(f) Anden oprindelse. ME(f)

Sødskærm, spansk kørvæl (*Myrrhis odorata*). Kraftig flerårig plante, der dufter af anis. Gror forvildet i Danmark i grøfte- og skovkanter. Vil gerne have skygge og fugtig jord. Sås om efteråret, da frøene skal have frost for at spire til foråret.

Blade i suppe m.m. (som kørvæl). De umodne frø er bolsjer for børn og barnlige sjæle – (sød lakrids). De voksne lægger dem i snaps. Oprindeligt frø fra Frøposen. GO(f)

Sødskærm, spansk kørvæl (*Myrrhis odorata*). **FS340** Denne accession har glatte blade, mens de fleste andre har hårede blade. Oprindelse vild bestand i skovområde nær det gamle Skovkloster ved Næstved 1992. SH(f)

Prydplanter

To-årige blomster

Sås udendørs så snart Frølisten udkommer, eller næste forår. Kan også forkultiveres ved efterårssåning og overvintres ME(f)

Aftenstjerne (*Hesperis matronalis*). Vellugtende.

Fingerbøl (*Digitalis* sp.). Blandede farver.

Fingerbøl (*Digitalis* sp.). Hvid.

Fingerbøl (*Digitalis* sp.). Rødlilla med hvid aftegning indeni.

Kongelys (*Verbascum nigrum*). Gul.

Kongelys (*Verbascum phoeniceum*) 'Violetta'. Purpurfarvet.

Natlys (*Oenothera biennis*). Kl. 8 blomst.

Solbrud (*Helenium*). Blandet.

Solhat (*Rudbeckia fulgida*). Blandet.

Gyldenlak (*Cheiranthus cheiri*). Blandede farver.

Akelejer (*Aquilegia* sp.). Blandede farver.

Valmuer (*Papaver* sp.). Blandede farver.

Studenternelliker (*Dianthus barbatus*). Blandede farver.

Stokroser (*Alcea rosea*). Blandede farver fra lyserød til dyb purpur.

Narcisser

Påskelilje (*Narcissus pseudonarcissus*). Fyldt påskelilje.

Fra nu nedlagt bondehave på Højtvedgaard i Nordsjælland. Alderen på haven desværre ukendt. NC(v)

Adoptanter søges! Kontakt NC.

Stauder

”Have-Stormhat” (*Aconitum* sp. sandsynligvis *X stoerkianum*). Det er en smuk staude **men meget giftig!!**

Fra “den enøjede smed”s have. Endnu en af de sjove planter han havde dyrket. Få aflægere kan tilbydes. NC(v)

Aralie sp. **”fra Assedrupgård”**. En besynderlig og STOR plante. Se billeder på nettet af hvordan aralier ser ud. Den er en staude – skyder op og kommer til at ligne en stor og let forveddet busk, men klasker helt sammen ved første frost.

Om den er spiselig; Vi véd det ikke endnu, da vi ikke er helt sikre på hvilken art der er tale om. Men den er tilsyneladende magen til Stephen Barstows *Aralia cordata*, på japansk udo, der har spiselige skud. Planten stammer fra Assedrupgård imellem Odder og Århus. NC(v)

Lathyrus sp. **Flerårig lathyrus**. Forskellige variationer af lilla/pink/hvide tegninger. Dufter ikke, men har pæne blomster. ME(f)

”Rosenrod fra Assedrupgård” (*Rhodiola kirilowii*). Smuk opret plante med skærme af varmt gule blomster.

Det er en lægeplante i Kina og Tibet. NC(v)

Stor kæmpestenbræk også kaldet ”Elefantøre” (*Bergenia crassifolia* syn. *Bergenia cordifolia*). Fra min mormors sommerhushave i Nivå, syd for Humlebæk. Min mor er født i 1923, og kan sikkert huske bedet fra 1930. Hun er sikker på at bedet blev tilplantet mellem 1925 og 1930. Den kommer muligvis fra et andet bed i haven, for haven blev lagt om i den periode. Min mormor havde kun få husholdningspenge, der også skulle række til den slags, derfor tror jeg ikke hun har købt planten, men fået den. Min kusine bor nu hvor sommerhuset lå, og bedet med elefantøre er der stadig! Det er i øvrigt en ganske almindelig staude. SH(v)

Stueplanter

Fuglemælk (*Ornithogalum caudatum*).

Opr. NO. SD(v) NC(v- planter og små løg.)

Præstehavre (*Bilbergia nutans*). Slægtspotteplante. Planten er ikke vanskelig – overvintres tørt og lidt køligt om vinteren (den er fra ananasfamilien, tropisk). Formeres ved

sideskud. Planten har ikke fået et FS-nummer endnu, men kommer i databasen når vi får tid! Kommer i adoptionsprogrammet.

Stammer fra Mettes bedsteforældres sølvbryllup i 1964. Mette er født dagen efter, og er således jævnaldrende med planten, og hun har haft den siden ca. 1977. ME(v)

Novemberkaktus (*Schlumbergera X buckleyi*). "Anes oldefars" **FS659** Rød og violet blomst, trivelig. Blomstrer normalt to gange; I november-december og i februar-marts. Novemberkaktus vil helst have indirekte sollys og tåler ikke udtørring. Sommerferie udendørs i nordvendt hjørne en fordel.

Slægtssort fra Ane Hoffmeyer. Anes farmor fik den til sit bryllup i ca. 1915 af sin far der var gartner i Bagsværd, og hed Erichsen. NC(v).

Adoptanter søges, henvendelse NC.

Moses' vugge (*Rhoeo spathacea*). Stammer fra min fætters barnedåb i 1965. Den var hos mine bedsteforældre, der havde fået planten af min mors onkel fra Haderslev. Den fulde historie vil komme til at ligge i databasen (når vi får lagt den ind...). ME(v)

Ukrudt

Stor knopurt (*Centaurea scabiosa*). Almindelig vild dansk plante, men i min optik smukkere end mange hybrider og udenlandske arter.

Fundet på overdrev i Nordsjælland. NC(v)

Hulkrevet kodriver (*Primula veris*). Jeg såede frø fra en lokal bestand, og har nu lidt stående i græsplænen. Hvis du har skygget græsplæne er det en ualmindelig pæn ukrudtsplante dér. Etableres i såbed eller potte først. NC(f)

Liden Skjaller (*Rhinanthus serotinus*). Det er en „halv-snylter“, der snylter på græs. Etårig. Den er beskrevet i England som en plante der svækker græs hvis man ønsker en „blomstereng“, el. lign. Skal sås med det samme. Opr. fra MH. NC(f)

Mollys 'ukrudt'sformidling

– mail til Molly om flere arter

Da ukrudt har vanskelige betingelser i Danmark, både på markene, på vejkanten, og i haven, vil jeg gerne udbyde noget af mit helt eget ”ukrudt”. Listen er ret lang, så for

uddybende beskrivelse må I se at få fat i en flora med billeder. Frø høstes kun efter bestilling, så bestil hurtigt. MH(f)

Ager-Museurt (*Filago arvensis*). Enårig . Sandjord.

Akselblomstret Star (*Carex remota*). Vintergrøn halvgræs fra fugtig skovbund.

Alm. Agermåne (*Agrimonia eupatoria*). Flerårig. Kalkrig mineraljord.

Bakke-Soløje (*Helianthemum nummularium*). Samme sted som knoldet mjødurt.

Forskelligbladet Fladbælg (*Lathyrus heterophyllus*). Klatrer op til 4 meter på fugtig næringsrig jord. Frø fra England. Meget sjælden.

Forskelligbladet Karse (*Lepidium heterophyllum*). Enårig. Jeg ved ikke hvorfor jeg har kastet min kærlighed over denne plante. Sådan har man det en gang imellem.

Hjertekarse (*Cardaria draba*).

Hulkrevet kodriver (*Primula veris*). Muligvis en krydsning. Kodriver kan være noget ustabil – min har krydset sig, så resultatet kan være spændende.

Håret frytle (*Luzula pilosa*). Hede og overdrev.

Knoldet Brunrod (*Scrophularia nodosa*).

Knoldet mjødurt (*Filipendula vulgaris*). Fra stenede overdrev med kalkrig jord. Flot på et stendige.

Kugle-Museurt (*Filago vulgaris*). Enårig. Mineralsk, lidt fugtig jord. Små søde vækster der er skulpturelle og dukker op hist og pist.

Liden Skjaller (*Rhinanthus serotinus*). Det er en „halv-snylter“, der snylter på græs. Enårig. Den er beskrevet i England som en plante der svækker græs hvis man ønsker en „blomster“- eng eller lign. Skal sås med det samme.

Pillestar (*Carex pilulifera*). Lille halvgræs fra overdrev.

Rank Potentil (*Potentilla recta*). Tør mineraljord.

Skovstar (*Carex sylvatica*). Vintergrøn halvgræs fra fugtig skovbund.

Smalbladet Klokke (*Campanula persicifolia*). Naturlig ved veldrænet kildevand, altså ikke vandlidende. Hos mig vokser den imellem brosten på en nordvendt skrænt ved stuehuset. En af min favoritplanter.

Smalbladet Kællingetand (*Lotus tenuis*). Lav strandplante, flerårig, mere spinkel end almindelig kællingetand. En af min favoritplanter til stendiger og lign.

Sort Fladbælg (*Lathyrus niger*). Frø fra England. Bliver op til 1 meter, næringsrig skovbund, flerårig. Meget sjælden.

Strandskæg (*Corynephorus canescens*). To- til flerårig, men kortlivet. Lille græs fra lyng-overdrev ved stranden, der bliver lyserød hvis den bliver stresset.

Strand-Limurt (*Silene uniflora*). Lillebror til blæresmælde. Jeg elsker den. Strandplante. Til veldrænedede steder.

Sød Astragal (*Astragalus glycyphyllus*). Stenet, fugtig, næringsrig jord.

Tandrod (*Cardamine bulbifera*).

Tormentil (*Potentilla erecta*). Lyng-overdrevs plante.

Forsidens fotos

Yderst til venstre:	Crataegus tournefortii (Tjørn),	foto: NO
I midten	Lille frøsamler (egernunge),	foto: GO
Yderst til højre:	Havemælde FS040,	foto: ML